

Л.О. Чернишова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

М.О. Гребешков, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТНК

Ефективне управління сучасною транснаціональною корпорацією (ТНК) значною мірою забезпечується створенням управлінських інформаційних систем, що охоплюють всі рівні та об'єкти управління. Інформаційна система, як складова частина системи управління, містить дані, необхідні для планування, контролю, оцінки та координації своєї господарської діяльності, включаючи операції за кордоном. Головним завданням системи є забезпечення компанії економічного процвітання на міжнародному рівні. Дані, які обробляються в системі ТНК, надходять з різних джерел і використовуються керівниками всіх рівнів для прийняття рішень, які можуть вплинути на ефективність операції, як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках.

На сьогоднішньому етапі розвитку інформаційних систем і технологій складні операції з обробки інформації у ТНК автоматизовано та подальше підвищення ефективності управління компанією на основі сучасних інформаційних систем можливе за умови розвитку та удосконалення підходів щодо використання результатів обробки інформації із врахуванням ієрархії управлінської системи компанії.

Інформаційна система управління ТНК – це сукупність управлінської інформації, керівної (апарат управління), керованої (об'єкт управління) систем, інформаційних технологій системи управління компанією та зв'язки між ними. Між керівною та керованою системами існує постійний взаємозв'язок, який забезпечується через інформаційну систему. Звідси впливає основне завдання керівної системи – переведення керованої системи із одного стану в інший згідно запланованим завданням за допомогою інформаційної системи. Тому призначення інформаційної системи полягає в дослідженні економічного об'єкта, його стану на основі одержаної вихідної інформації у вигляді економічних розрахунків і показників. При формуванні необхідної вихідної інформації необхідно враховувати її якість, що впливає на правильність прийняття управлінських рішень.

При формуванні інформаційної системи управління ТНК необхідно враховувати наступні принципи:

- 1) повноти та якості інформаційного забезпечення;
- 2) адаптації до потреб, стилю та методів роботи керівної системи. Будь-яка інформаційна система – це інструмент технології управлінської діяльності. З одного боку, вона повинна максимально враховувати особисті якості та стиль роботи керівної системи, а з іншого, вона не може бути абсолютно персоніфікованою, оскільки при зміні керівної системи необхідно розробляти нову систему управління. Отже, постає вимога інваріантності та універсальності системи, яка б мала здатність адаптуватись до специфіки роботи керівної системи без серйозних змін програмного забезпечення та реорганізації бази даних;
- 3) прямої участі керівників усіх рівнів ієрархічної структури компанії під час розроблення інформаційної системи. Лише в цьому разі запроєктована система буде ефективною;
- 4) інформаційної незалежності керівників. Неоптимальною є ситуація, коли керівник для визначення фактичного стану справ щодо напрямку своєї діяльності повинен звертатись до керівника відповідної функціональної служби. Такі ситуації характерні для компаній, які не попереджають виникнення небажаних обставин, а працюють лише над їх ліквідацією. Практика підготовки численних довідок, звітів тощо і є відображенням інформаційної залежності керівників від фахівців з оброблення та підготовки результативної інформації;
- 5) інформаційного рівноправ'я. У сучасних ТНК найчастіше розподіл функцій та делегування повноважень залежить від рівня поінформованості. Цей психологічний чинник необхідно враховувати керівникам вищих рівнів. Вони за допомогою інформаційної системи мають можливість отримувати різноманітну інформацію про стан підприємства, минаючи керівництво функціональних служб. Це спонукає останніх підвищувати рівень власної поінформованості та компетентності, що загалом позитивно впливає на рівень управлінської діяльності у компанії.

Отже, на кожному етапі організації та ведення господарської діяльності транснаціональної корпорації виникає потреба в створенні інформаційної системи управління, яка передбачає встановлення характеру та технології взаємозв'язків між структурними підрозділами, визначення регламентів діяльності складових елементів компанії, оптимізацію інформаційних потоків. Впровадження інформаційної системи дозволяє оперативно та достовірно відслідковувати поточний стан і зміни у роботі компанії, робити аналіз тенденцій та приймати на основі узагальнених даних виважені рішення керівниками всіх ланок управління із врахуванням можливих ризиків.